

**Τμήμα Αρχειονομίας, Βιβλιοθηκονομίας και Συστημάτων Πληροφόρησης
Σχολή Διοικητικών, Οικονομικών και Κοινωνικών Επιστημών**

**Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών:
«Διαχείριση Πληροφοριών σε Βιβλιοθήκες, Αρχεία, Μουσεία»**

**Διπλωματική Εργασία
Ελληνικά ιδρυματικά αποθετήρια και πνευματική ιδιοκτησία**

Συγγραφέας: Αικατερίνη Λυγνού

Επιβλέπων: Κωνσταντίνος Κυπριανός

Στόχος εργασίας

Ελληνικά ιδρυματικά αποθετήρια και διαχείριση πνευματικών δικαιωμάτων

- Ακολουθούν κάποια ροή εργασιών εκκαθάρισης πνευματικών δικαιωμάτων;
- Τι προβλήματα αντιμετωπίζουν;
- Πώς διαχειρίζονται τα προβλήματα που προκύπτουν;

Παράγοντες που ώθησαν στην δημιουργία των ιδρυματικών αποθετηρίων

Ανάπτυξη των ΤΠΕ

- Ερευνητική κοινότητα –
Νέα εργαλεία για την
διεξαγωγή έρευνας
- Βιβλιοθήκες –
Αναπροσαρμογή
υπηρεσιών

Κίνημα Ανοικτής Πρόσβασης (ΑΠ)

- Άμεση και ελεύθερη
πρόσβαση στο επιστημονικό
περιεχόμενο
- Χωρίς περιορισμούς
οικονομικούς ή πνευματικών
δικαιωμάτων
- Διατήρηση του
επιστημονικού περιεχομένου
- Ενίσχυση της επικοινωνίας
μέσα στην επιστημονική
κοινότητα

Ιδρυματικά αποθετήρια

- Στόχος: συλλογή – διατήρηση – διάδοση της επιστημονικής παραγωγής ακαδημαϊκού ιδρύματος
- Αυτοαρχειοθέτηση ή όχι;
- Ακαδημαϊκή κοινότητα και ιδρυματικά αποθετήρια

Ιδρυματικά αποθετήρια και πνευματικά δικαιώματα

- Εκκαθάριση πνευματικών δικαιωμάτων: δημιουργός ή βιβλιοθήκη;
- Απόκτηση άδειας από τον κάτοχο των πνευματικών δικαιωμάτων
- Μέθοδοι διευκόλυνσης της διαδικασίας
 - SHERPA/RoMEO
 - Επικοινωνία με τους κατόχους των δικαιωμάτων
 - Σύναψη συμφωνίας
 - Νομική υποστήριξη
 - Επικοινωνία μεταξύ ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών

Ελληνικά ιδρυματικά αποθετήρια

- Ανοικτή πρόσβαση στην Ελλάδα (φορείς και υπηρεσίες για την προώθησή της)
- Ν. 4610/2019 → 25 ακαδημαϊκά ιδρύματα → 35 ιδρυματικά αποθετήρια

	Σύνολο ελληνικών αποθετηρίων	Αποθετήρια ελληνικών ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών	Άλλα
ROAR	17	16	1
<u>OpenDoar</u>	31	21	10
<u>OpenArchives</u>	23	22	1

Νομοθεσία για την πνευματική ιδιοκτησία

- Διεθνής νομοθεσία
 - Σύμβαση της Βέρνης
 - Σύμβαση της Ρώμης
 - Συμφωνία TRIPS
 - Συνθήκες Internet : Συνθήκη WIPO για την πνευματική ιδιοκτησία & Συνθήκη WIPO για τις ερμηνείες και τα φωνογραφήματα
- Ευρωπαϊκή νομοθεσία
 - Οδηγία (ΕΕ) 2019/790: Δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας και τα συγγενικά δικαιώματα στην ψηφιακή ενιαία αγορά και την τροποποίηση των οδηγιών 96/9/ΕΚ και 2001/29/ΕΚ
 - Οδηγία (ΕΕ) (ΕΕ) 2017/1563: διασυνοριακή ανταλλαγή μεταξύ της Ένωσης και τρίτων χωρών αντιγράφων.... με άλλα προβλήματα ανάγνωσης εντύπων
 - Οδηγία (ΕΕ) 2014/26/ΕΕ: Συλλογική διαχείριση δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας... εσωτερική αγορά

Ελληνική νομοθεσία

- Ν. 2121/1993 «Πνευματική ιδιοκτησία, συγγενικά δικαιώματα και πολιτιστικά θέματα»
- Ν. 4481/2017 «Συλλογική διαχείριση δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας... Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού»
- Ν. 4761/2020 – προστασία των πνευματικών δικαιωμάτων σε περίπτωση προσβολής του δικαιώματος στο διαδίκτυο

Ερευνητικό ερώτημα

Πώς οι ελληνικές ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες που διαχειρίζονται ιδρυματικά αποθετήρια αντιμετωπίζουν τους περιορισμούς που θέτουν τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας;

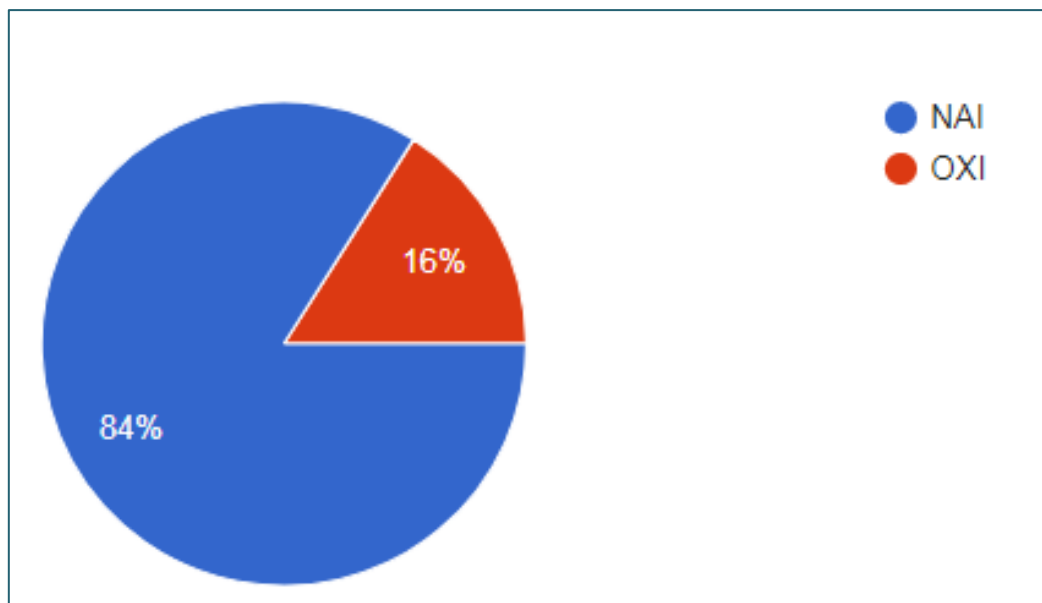
- Πολιτική εκκαθάρισης πνευματικών δικαιωμάτων
- Ποιος είναι υπεύθυνος για την διαδικασία εκκαθάρισης;
- Τι είδους προβλήματα προκύπτουν; Πώς τα αντιμετωπίζουν;
- Επικοινωνία μεταξύ των βιβλιοθηκών

Μεθοδολογία έρευνας

- Ποσοτική έρευνα με την αποστολή ερωτηματολογίων
- Ερευνητικό δείγμα: 31 ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες
- Αποστολή ερωτηματολογίου με e-mail
- Ανάλυση αποτελεσμάτων με την υπηρεσία Google Forms
- Από τις 31 βιβλιοθήκες απάντησαν 25, ποσοστό απόκρισης 80,65%

Αποτελέσματα

Ταυτότητα ελληνικών ιδρυματικών αποθετηρίων

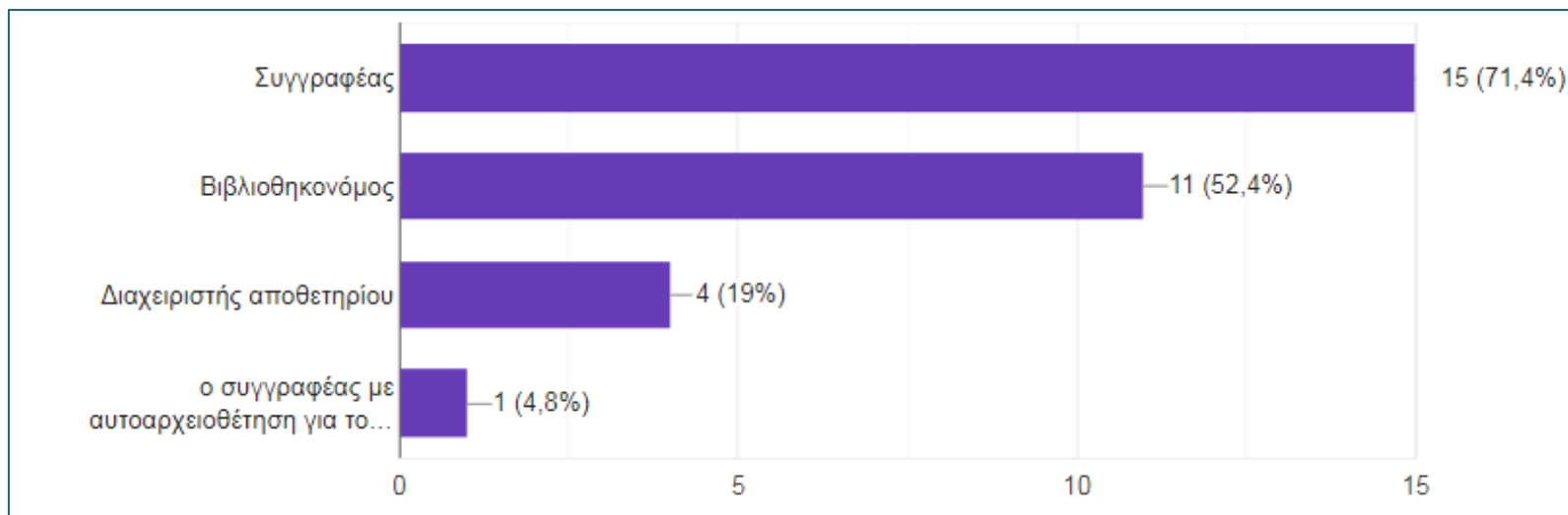
Διαθέτει η βιβλιοθήκη σας
ιδρυματικό αποθετήριο;

- 21 βιβλιοθήκες από τις 31 διαθέτουν αποθετήριο
- Περιεχόμενο αποθετηρίων
- Καθεστώς πρόσβασης

Αποτελέσματα

Ταυτότητα ελληνικών ιδρυματικών αποθετηρίων

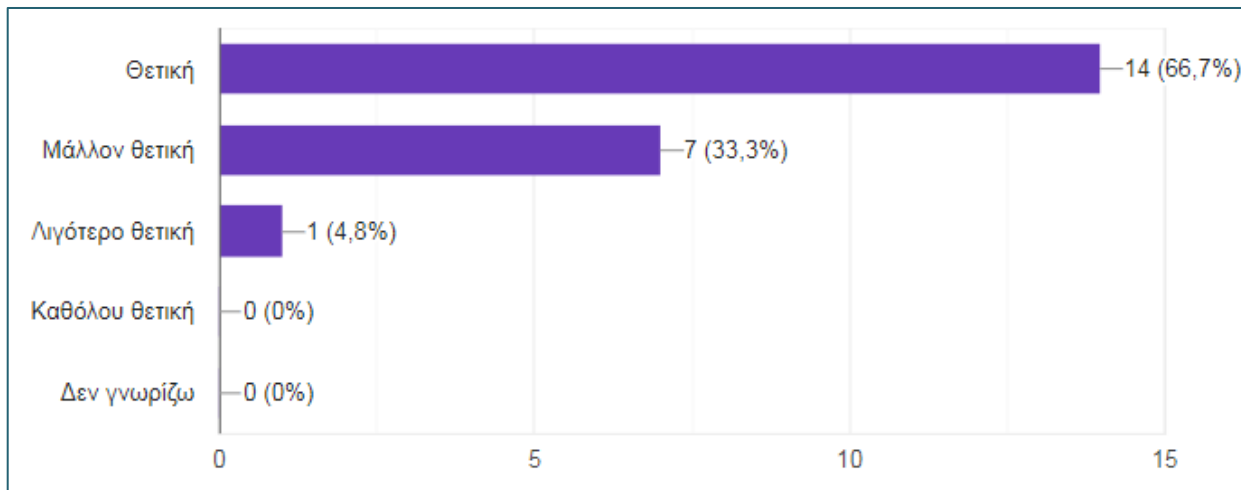
Ποιος είναι υπεύθυνος για την κατάθεση ενός έργου στο αποθετήριο;

- Διαχειριστής αποθετηρίου
- Δικαίωμα κατάθεσης στο αποθετήριο
- Υποχρεωτική κατάθεση

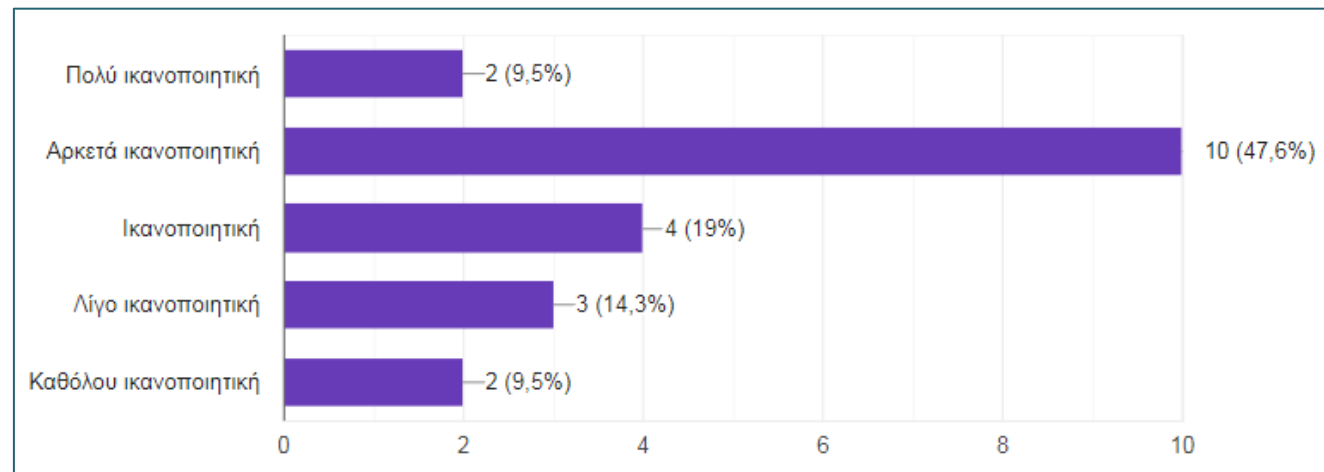
Αποτελέσματα

Ακαδημαϊκή κοινότητα – Ιδρυματικό αποθετήριο – Πνευματική Ιδιοκτησία

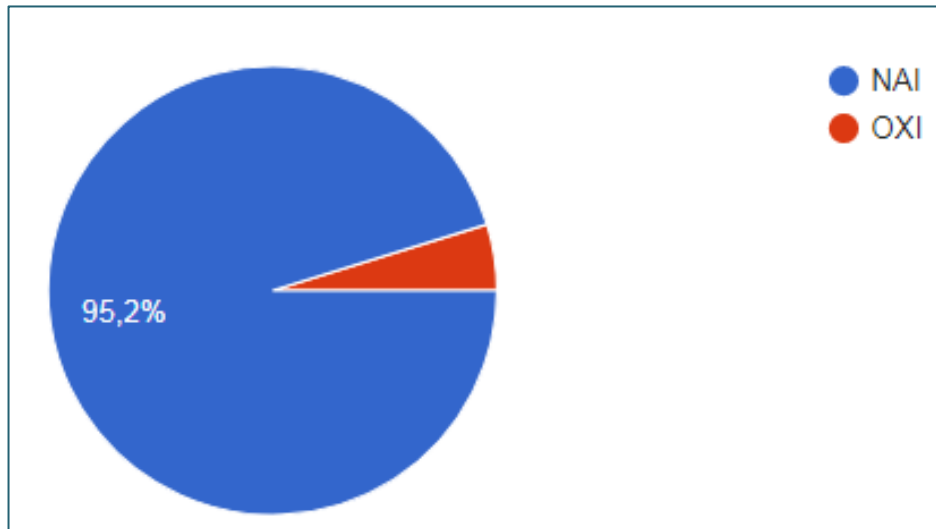
Γνώμη ακαδημαϊκής κοινότητας για το αποθετήριο

Συμμετοχή στο αποθετήριο

Αποτελέσματα

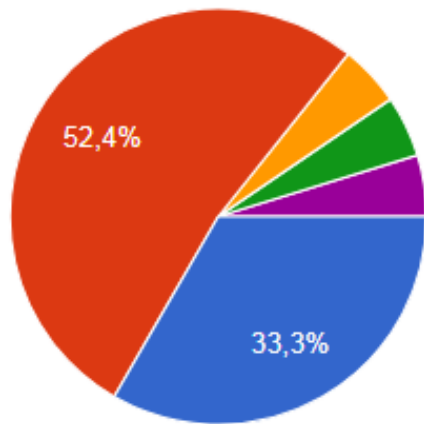
Ακαδημαϊκή κοινότητα – Ιδρυματικό αποθετήριο – Πνευματική Ιδιοκτησία

- Ενημέρωση από την βιβλιοθήκη για την πνευματική ιδιοκτησία
- Τρόποι ενημέρωσης
- Αναφέρουν προβλήματα;

↓
Ενημέρωση της ακαδημαϊκής κοινότητας για την πνευματική ιδιοκτησία

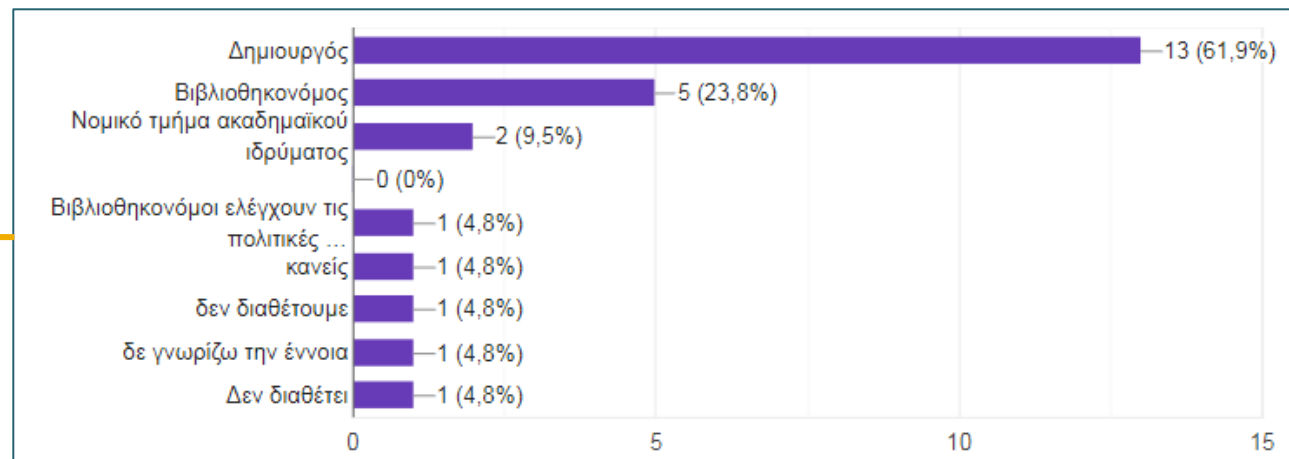
Αποτελέσματα Εκκαθάριση πνευματικών δικαιωμάτων

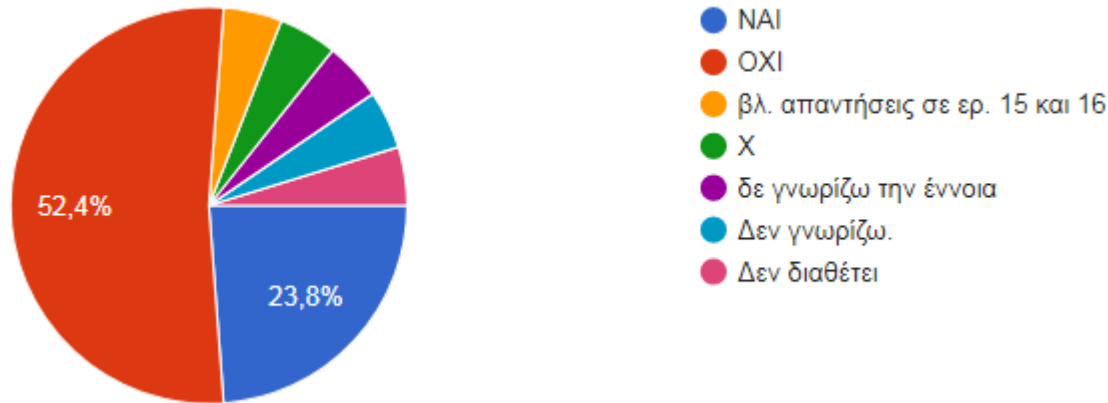
- ΝΑΙ
- ΟΧΙ
- Ο καταθέτων υπογράφει δήλωση ότι έχει σεβαστεί και συμμορφωθεί με τα προβλεπόμενα για την ορθή και σύννομη χρήση έργων τρίτων τηρήσει...
- Δεν απαιτείται τέτοια διαδικασία - σύμφωνα με τους κανονισμούς σπουδών του Ιδρύματος η απόθεση ε...
- Δε γνωρίζω την έννοια

Διαθέτει το ιδρυματικό αποθετήριο πολιτική σχετικά με τη διαδικασία εκκαθάρισης πνευματικών δικαιωμάτων;

Ποιος είναι υπεύθυνος για τη διαδικασία εκκαθάρισης πνευματικών δικαιωμάτων;

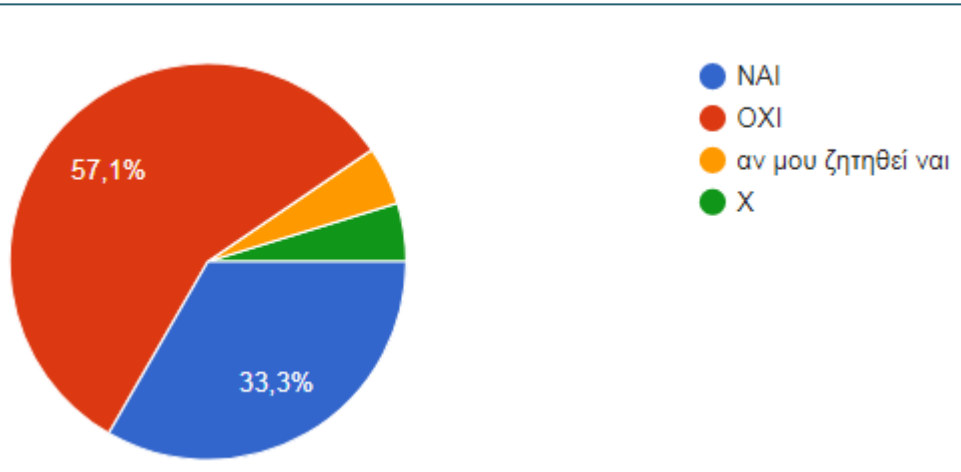
Αποτελέσματα Εκκαθάριση πνευματικών δικαιωμάτων

Διαθέτουν κάποιο
μοντέλο ροής εργασιών
για την εκκαθάριση των
πνευματικών
δικαιωμάτων;

- Εάν ναι, τι διαδικασία ακολουθούν;
- Ποιο είδος υλικού δημιουργεί προβλήματα;
- Ποιες υπηρεσίες ή εργαλεία χρησιμοποιούν;

Αποτελέσματα Εκκαθάριση πνευματικών δικαιωμάτων

Υπάρχει επικοινωνία
μεταξύ των
ακαδημαϊκών
βιβλιοθηκών για τα
θέματα πνευματικής
ιδιοκτησίας;

Εάν ναι, με ποιους
τρόπους;

Συμπεράσματα

- Ο δημιουργός υπεύθυνος για την εκκαθάριση των πνευματικών δικαιωμάτων
- Οι βιβλιοθήκες δεν διαθέτουν κάποια συγκεκριμένη πολιτική σχετικά με την εκκαθάριση πνευματικών δικαιωμάτων.
- Υπηρεσίες/ Εργαλεία βοηθητικά στην διαδικασία εκκαθάρισης (Sherpa/Romeo, Heal Legal, επικοινωνία με εκδότες, νομικό τμήμα ιδρύματος)
- Προβλήματα (εκτός από το είδος του υλικού). Βιβλιοθήκες και δημιουργοί εκφράζουν δυσκολία στην κατανόηση των εννοιών της πνευματικής ιδιοκτησίας.
- Λύσεις:
 - Εκπαίδευση πάνω στα θέματα και έννοιες της πνευματικής ιδιοκτησίας
 - Επικοινωνία μεταξύ ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών για την αντιμετώπιση των προβλημάτων

Ευχαριστώ πολύ!